

ציה:

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

מסורת הש"ס

עין מושפט
נר מצוה

כ"א מ"י פ"ד מ"ג
מסכת ה"א ספ"ג הל"א
ק"ה ט"ז ע"ג ח"א
ספ"ג כ:
כ"ב מ"ד ע"ג ח"א
ט"ז ע"ג ח"א
כ"ב מ"ג ע"ג ח"א
ט"ז ע"ג ח"א
כ"ב מ"ד ע"ג ח"א
ט"ז ע"ג ח"א
כ"ב מ"ד ע"ג ח"א
ט"ז ע"ג ח"א

הוא אומר מקב"ל. מימה לדידה
אמאי מוקי (כ) רב זביד ממתינן
כ"י אשעינא ונדלמך ליה מרתף זה
של יין אני מוכר לך וא"ל למקפה
לוקי ממתינן בלא א"ל למקפה ונדלמך
ליה מרתף של יין סתם: וחד אמר
א"א מקב"ל. קשה לרש"י א"כ אמאי
נקט ר' חייה לעיל המוכר חנית של
יין לחבירו נתן לו יין שכולו יפה
מאי אריא חנית אפי' מרתף נמי יש
מפרשים לרבותא נקטיה דפירש
הקונטרס לעיל:

הנדק

זהו אוצר ששנו חכמים במשנתנו אלא
מתני' נמי דאמר ליה זה קשיא זה אוה לא
קשיא הא דאמר ליה למקפה הא דלא א"ל
למקפה דרב זביד דא"ל למקפה ברייתא
דלא א"ל למקפה הלכך מרתף של יין
וא"ל למקפה נותן לו יין שכולו יפה
מרתף עליו עשר קוסות למאה
יפה וזקבל עליו ולא א"ל למקפה נותן לו
יין הנמכר בחנות איבעיא להו מרתף של
יין ולא א"ל למקפה מאי פליגי בה רב אחא
ורבינא חד אמר ימקבל וחד אמר לא מקבל
מאן דאמר מקבל דייק מדרב זביד דקתני מרתף של יין אני מוכר לך נותן
לו יין שכולו יפה ואוקימנא דאמר ליה למקפה הא
לא א"ל למקפה מקבל ומ"ד לא מקבל דייק מברייתא דקתני מרתף של יין
אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה ואוקימנא דלא א"ל למקפה ולמאן דדייק
מדרב זביד קשיא ברייתא חסורי מחסרה והכי קתני במה דברים אמורים
דאמר ליה למקפה הא לא אמר ליה למקפה מקבל ומרתף זה של יין ולא
א"ל למקפה נותן לו יין הנמכר בחנות ולמאן דדייק מברייתא קשיא דרב
זביד דאוקימנא דא"ל למקפה הא לא א"ל למקפה מקבל הוא הדין דאע"ג
דלא א"ל למקפה לא מקבל והאי דאוקימנא דא"ל למקפה משום דקשיא זה
אזה אמר רב יהודה יין הנמכר בחנות מברכין עליו בורא פרי הגפן ורב חסדא
אמר גבי חמרא (ד) דאקריה למה לי מיתבי ה"ה הפת שעפשה ועל היה
שהקרים ועל תבשיל שערבה פורתו אומר שהשכל נהיה ברבורו אמר רב זביד
מודה רב יהודה בפורצמא דמירודבן אקרנתא א"ל אביי לרב יוסף הא רב
יהודה הא רב חסדא מר כמאן סבירא ליה א"ל מתניתא ידענא
דתניא

והאי דנקט של יין רבותא הוא דאף על גב דאמר ליה של יין ואמר ליה נמי למקפה אפילו הכי מקבל י קוסות לק': מרתף של יין. סתם
דלא א"ל זה ולא א"ל למקפה נמי: מאי. ומשום דליכא חדא לטעיונא וחדא לרעיונא קצעי לה מי מדמי לו למרתף זה של יין וא"ל למקפה
דקמי דברכ זביד דנותן לו יין יפה ומקבל י קוסות דהיכי דהתם איכא חדא לרעיונא דקאמר מרתף זה וחדא לטעיונא דא"ל למקפה הכא
נמי איכא חדא לטעיונא דאמר מרתף של יין ולא אמר זה וחדא לרעיונא דלא א"ל למקפה או דלמא נותן לו כולו יין יפה האל ולא אמר זה
ואע"ג דלא א"ל למקפה דמאן דזבין חמרא מסתמא למקפה בעי ליה ולא למכרו בחנות וגם שלא יהיו בו קוסות ולא דמי לתלמידי מתלמידי
ולא לעוטף שמתנאה משום דכל חנית של יין דבר חשוב הוא ומקפיד עליו. והשאלה הנה יודע היה שיש לקרק מברייתא דלעיל דנותן לו יין
כולו יפה ומדרב זביד יש לקדק דמקבל עליו קוסות דמפרש לקמיה והכי קצעי גמרא מי דייקא מברייתא דלעיל ומקבל ומשום האי טעמא
דפרישית ורב זביד תריז לה דללקמן או דלמא דייקן מדרב זביד דמקבל ומשום דפרישית וברייתא מתרלי' לה דללקמן כן שיטת
גמרא: חד אמר מקבל. דסבירא ליה טעמא דפרישית: וחד אמר לא מקבל. אלא כולו יין יפה נתן לו וטעמא דפרישית דמסתמא קפדי לחביית
קוסות טפי ממתינות תלמידי וטעמא דתנא: דייק מדרב זביד. כלומר משום דסבירא ליה דמקבל מפשט להא דרב זביד דוקא ולידך
ברייתא מתוך לה דלא מקשי ליה דללקמן דאע"ג דאיכא למידק מברייתא שפיר דלעיל ומתני' דלרב זביד דללקמן אפילו הכי לא
ניחא ליה למימר הכי שאמר סברתו הולך ומתרחק מברייתא לפי דעמו: ואוקימנא. לטעמא דקתני זה כדאמר מרתף זה וחדא למקפה והוא דרין לרש"י
ודייקין מינה טעמא דנותן לו שכולו יפה דאמר ליה למקפה הא לא א"ל למקפה מקבל. והא דלא קמפליג ומי דידה דמרתף של יין סתמא
ולפולג בין א"ל למקפה ללא א"ל היינו טעמא דטולה דא"ל למקפה קמפליג והיינו נמי דידה: ואוקימנא. למעשה דברייתא דלא א"ל למקפה
וה"ה לרש"י: חסורי מחסרה והכי קתני בד"א כו'. והאי דלא קמפליג כולה דא"ל למקפה דג' דינין אחת לאורוי' בין ולמירא דוימנין
דנותן לו יין שכולו יפה ווימנין נתן לו כולו יין רע הנמכר בחנות חיימין דאפי' כולו מותן הגיעו: הוא הדין דאע"ג דלא א"ל כו'. והכי קתני
הא דרב זביד מרתף של יין אני מוכר לך אין בו חילוק בין א"ל למקפה ללא א"ל אלל נתן לו יין שכולו יפה אבל אם א"ל מרתף זה של יין
אני מוכר לך או יש חילוק דבר דוימנין דנותן לו יין שכולו יפה אלל שמקבל עליו י קוסות וכגון דא"ל למקפה אבל אי לא א"ל למקפה
נותן לו יין הנמכר בחנות והאי דלא מני ליה כהדיא האי חילוק דין הנמכר בחנות היינו משום דטולה בין יפה בעא לאורוי' לן דינא:
משום דקשיא זה אוה. ומיהו רישא דבלא א"ל למקפה נמי מיירי: יין הנמכר בחנות. כלומר יין רע מכל יינות הנמכרים בחנות:
מברכין כו'. והשיב פירי ולא מברכין עליו שהכל נהיה דברו זביד דמנן (ברכות מ.) ועל כולן אם יברך שהכל נהיה דברו יאל: דאקריס.
אייגרא גלע"י היינו יין קוסס: למאן. לך עליו אלל שהכל נהיה דברו והאי יין הנמכר בחנות הוא יין רע שריחו מותן וטעמו יין
עדין דללקמן: שעבר לורסו. שהתמן שקורין טוריני' אומר שהכל נהיה דברו. ולמעוטי אחת דלא יברך על הפת ברבת
המוציא דהא לאו לחם ועל היין לא יברך בורא פרי הגפן ולא תבשיל אס הוא מה' המינים כגון דייקא לא יברך בורא מיני
מונות: כבורלמא. יין רע וימר מאותו הנמכר בחנות שאינו נמכר אלל בקרותו הכי פפרשת דריש שיש שם לוחין הרבה ואין מדקדקין
מה יקנו כפי שעה. ובפיר"ח גרס דפרופא שנתנה מרואו ופרופא מותן שהוא רע הרבה: הא רב יוסף הא רב חסדא. דפלגי:
מר כמאן סבירא ליה. מברכין או אין מברכין: אמר ליה מתייבא ידענא. דקתני בה שלשה ימים ודאי ומהתם שמעינן אי מברכין
או אין מברכין דמפרש לקמיה (נ.) דאפליגי בה ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי ומפרשין לקמן (ס.) כמאן מתייבא פשטי ליה רב יוסף לאבני
כלומר כמי שמיטה הוא משמע ליה ברייתא דנדע היאך אהדר ליה לאבני. ומיהו רב יוסף לא קאמר ליה לאבני פלוגתא דר' יוחנן
ור' יהושע דאם לן הוה לן למימר דמאן הכי ואמרינן מאי קאמר ואמר ר' יוחנן כו' אלל לאו שמע מינה גמרא קאמר לה לפרושי
ברייתא ורב יוסף לא אמר לאבני יותר אלל מתניתא ידענא דתניא כו' ומפרשנא לה הכי דמהכא שמעת לה לנעשא שך. כן נראה בעיני:

מאן דאמר מקבל דייק מדרב זביד דקתני מרתף של יין אני מוכר לך נותן
לו יין שכולו יפה ואוקימנא דאמר ליה למקפה הא
לא א"ל למקפה מקבל ומ"ד לא מקבל דייק מברייתא דקתני מרתף של יין
אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה ואוקימנא דלא א"ל למקפה ולמאן דדייק
מדרב זביד קשיא ברייתא חסורי מחסרה והכי קתני במה דברים אמורים
דאמר ליה למקפה הא לא אמר ליה למקפה מקבל ומרתף זה של יין ולא
א"ל למקפה נותן לו יין הנמכר בחנות ולמאן דדייק מברייתא קשיא דרב
זביד דאוקימנא דא"ל למקפה הא לא א"ל למקפה מקבל הוא הדין דאע"ג
דלא א"ל למקפה לא מקבל והאי דאוקימנא דא"ל למקפה משום דקשיא זה
אזה אמר רב יהודה יין הנמכר בחנות מברכין עליו בורא פרי הגפן ורב חסדא
אמר גבי חמרא (ד) דאקריה למה לי מיתבי ה"ה הפת שעפשה ועל היה
שהקרים ועל תבשיל שערבה פורתו אומר שהשכל נהיה ברבורו אמר רב זביד
מודה רב יהודה בפורצמא דמירודבן אקרנתא א"ל אביי לרב יוסף הא רב
יהודה הא רב חסדא מר כמאן סבירא ליה א"ל מתניתא ידענא
דתניא

הוא דנקט של יין רבותא הוא דאף על גב דאמר ליה של יין ואמר ליה נמי למקפה אפילו הכי מקבל י קוסות לק': מרתף של יין. סתם
דלא א"ל זה ולא א"ל למקפה נמי: מאי. ומשום דליכא חדא לטעיונא וחדא לרעיונא קצעי לה מי מדמי לו למרתף זה של יין וא"ל למקפה
דקמי דברכ זביד דנותן לו יין יפה ומקבל י קוסות דהיכי דהתם איכא חדא לרעיונא דקאמר מרתף זה וחדא לטעיונא דא"ל למקפה הכא
נמי איכא חדא לטעיונא דאמר מרתף של יין ולא אמר זה וחדא לרעיונא דלא א"ל למקפה או דלמא נותן לו כולו יין יפה האל ולא אמר זה
ואע"ג דלא א"ל למקפה דמאן דזבין חמרא מסתמא למקפה בעי ליה ולא למכרו בחנות וגם שלא יהיו בו קוסות ולא דמי לתלמידי מתלמידי
ולא לעוטף שמתנאה משום דכל חנית של יין דבר חשוב הוא ומקפיד עליו. והשאלה הנה יודע היה שיש לקרק מברייתא דלעיל דנותן לו יין
כולו יפה ומדרב זביד יש לקדק דמקבל עליו קוסות דמפרש לקמיה והכי קצעי גמרא מי דייקא מברייתא דלעיל ומקבל ומשום האי טעמא
דפרישית ורב זביד תריז לה דללקמן או דלמא דייקן מדרב זביד דמקבל ומשום דפרישית וברייתא מתרלי' לה דללקמן כן שיטת
גמרא: חד אמר מקבל. דסבירא ליה טעמא דפרישית: וחד אמר לא מקבל. אלא כולו יין יפה נתן לו וטעמא דפרישית דמסתמא קפדי לחביית
קוסות טפי ממתינות תלמידי וטעמא דתנא: דייק מדרב זביד. כלומר משום דסבירא ליה דמקבל מפשט להא דרב זביד דוקא ולידך
ברייתא מתוך לה דלא מקשי ליה דללקמן דאע"ג דאיכא למידק מברייתא שפיר דלעיל ומתני' דלרב זביד דללקמן אפילו הכי לא
ניחא ליה למימר הכי שאמר סברתו הולך ומתרחק מברייתא לפי דעמו: ואוקימנא. לטעמא דקתני זה כדאמר מרתף זה וחדא למקפה והוא דרין לרש"י
ודייקין מינה טעמא דנותן לו שכולו יפה דאמר ליה למקפה הא לא א"ל למקפה מקבל. והא דלא קמפליג ומי דידה דמרתף של יין סתמא
ולפולג בין א"ל למקפה ללא א"ל היינו טעמא דטולה דא"ל למקפה קמפליג והיינו נמי דידה: ואוקימנא. למעשה דברייתא דלא א"ל למקפה
וה"ה לרש"י: חסורי מחסרה והכי קתני בד"א כו'. והאי דלא קמפליג כולה דא"ל למקפה דג' דינין אחת לאורוי' בין ולמירא דוימנין
דנותן לו יין שכולו יפה ווימנין נתן לו כולו יין רע הנמכר בחנות חיימין דאפי' כולו מותן הגיעו: הוא הדין דאע"ג דלא א"ל כו'. והכי קתני
הא דרב זביד מרתף של יין אני מוכר לך אין בו חילוק בין א"ל למקפה ללא א"ל אלל נתן לו יין שכולו יפה אבל אם א"ל מרתף זה של יין
אני מוכר לך או יש חילוק דבר דוימנין דנותן לו יין שכולו יפה אלל שמקבל עליו י קוסות וכגון דא"ל למקפה אבל אי לא א"ל למקפה
נותן לו יין הנמכר בחנות והאי דלא מני ליה כהדיא האי חילוק דין הנמכר בחנות היינו משום דטולה בין יפה בעא לאורוי' לן דינא:
משום דקשיא זה אוה. ומיהו רישא דבלא א"ל למקפה נמי מיירי: יין הנמכר בחנות. כלומר יין רע מכל יינות הנמכרים בחנות:
מברכין כו'. והשיב פירי ולא מברכין עליו שהכל נהיה דברו זביד דמנן (ברכות מ.) ועל כולן אם יברך שהכל נהיה דברו יאל: דאקריס.
אייגרא גלע"י היינו יין קוסס: למאן. לך עליו אלל שהכל נהיה דברו והאי יין הנמכר בחנות הוא יין רע שריחו מותן וטעמו יין
עדין דללקמן: שעבר לורסו. שהתמן שקורין טוריני' אומר שהכל נהיה דברו. ולמעוטי אחת דלא יברך על הפת ברבת
המוציא דהא לאו לחם ועל היין לא יברך בורא פרי הגפן ולא תבשיל אס הוא מה' המינים כגון דייקא לא יברך בורא מיני
מונות: כבורלמא. יין רע וימר מאותו הנמכר בחנות שאינו נמכר אלל בקרותו הכי פפרשת דריש שיש שם לוחין הרבה ואין מדקדקין
מה יקנו כפי שעה. ובפיר"ח גרס דפרופא שנתנה מרואו ופרופא מותן שהוא רע הרבה: הא רב יוסף הא רב חסדא. דפלגי:
מר כמאן סבירא ליה. מברכין או אין מברכין: אמר ליה מתייבא ידענא. דקתני בה שלשה ימים ודאי ומהתם שמעינן אי מברכין
או אין מברכין דמפרש לקמיה (נ.) דאפליגי בה ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי ומפרשין לקמן (ס.) כמאן מתייבא פשטי ליה רב יוסף לאבני
כלומר כמי שמיטה הוא משמע ליה ברייתא דנדע היאך אהדר ליה לאבני. ומיהו רב יוסף לא קאמר ליה לאבני פלוגתא דר' יוחנן
ור' יהושע דאם לן הוה לן למימר דמאן הכי ואמרינן מאי קאמר ואמר ר' יוחנן כו' אלל לאו שמע מינה גמרא קאמר לה לפרושי
ברייתא ורב יוסף לא אמר לאבני יותר אלל מתניתא ידענא דתניא כו' ומפרשנא לה הכי דמהכא שמעת לה לנעשא שך. כן נראה בעיני:

הנדק

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מרתף זה
וכן כ"ה ט"ז ע"ג ח"א
לומר ליה רש"י (ב) ח"א
ד"ה מ"י פ"ד מ"ג ח"א
זכר דבי ר' אשיא
מתני' בדאמר ליה פ"ל:

לענין רש"י

אייגרא (אייגרא).
חזק.
טוריני' (טוריני').
לטעון טעמו, להחמיק.

מוסף רש"י

הקריס. טוריני' גלע"י
גמרא מ.

רבינו גרשום

מרתף של יין אני מוכר לך
נותן לו יין שכולו יפה.
בריא דא"ל למקפה. מקבל
לא א"ל למקפה מקבל.
כדאמרינן ואמר לו מרתף
זה של יין אני מוכר לך
וכו'. ולמאן דדייק מברייתא
דלא מקבל קשיא דרב זביד
דאמר ליה אמר לך זה רב
זביד לא קשיא לך לעולם
לא מקבל ולהכי דאמר
ליה מרתף של יין אני מוכר
לך נותן לו יין יפה ולא
מקבל י קוסות אפי' דלא
אמר למקפה הוא הדין נמי
להכי דאמר ליה מרתף זה
של יין אני מוכר לך נותן
לו יין שכולו יפה אפי' דלא
אמר לו למקפה לא
מקבל עשר קוסות תאי
דאוקימנא מלחא דרב זביד
דא"ל למקפה משום
מקבל עליו י קוסות משום
דאמר ליה אמר ראי לא
חוקא הוא דאמר ראי לא
מקפיד ליה לבי שפיר לא
אזה דקצעינן ליה לבי לכל
משום דלא קשיין אהדי
מתייבא מרתף זה זביד הא
דאמר ליה למקפה משום
הכי מקבל אבל להכי
אמר ליה מרתף של יין
אני מוכר לך כדברא ליה
לרב זביד דנותן לו יין
שכולו יפה ולא מקבל עליה
קוסות וכוונתא סבירא
ליה נבי מרתף של יין
דלא מקבל עליה כלום:
דאוקימנא. לטעמא דקתני
שכל נהיה ברבורו. וקשיא
ליה יהודה. מודה היה רב
יהודה בפורצמא אקרנתא.
באוחו יין שהתמן כל
קצונו נמכר כי אס
הקנות כלומר אפשיט
דריש כו' שריחו מותן
לעוברי דריש וספיס
וקינן אוחו לפי שטרות
והוא ליה מחמת טיראא
שהיה הולכין לתור בעיר
לקנות יין יפה וקנין אוחו
שפיר ליה ואוחו הוא רע
יותר מאוחו הנמכר בחנות.
מאוחו הנמכר קתני ברייתא
דסברין עליו שכל נהיה
דלא חמרא הוא. אבל יין
הנמכר בחנות מברכין עליו
ברא פרי הגפן. ורב חסדא
יהודה. דאמר מברכין עליו
אמר פרי הגפן. ורב חסדא
סבירא ליה: